

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАВДАНЬ СОЦІАЛЬНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ СЕРЕД ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Соціальна профілактика направлена на запобігання соціальних проблем або життєвих криз клієнтів, визначених груп, або на запобігання ускладнень існуючих проблем. Попередження будь-якої соціальної проблеми повинно бути направлено як на соціальне середовище, в якому вона виникає, так і на людину, яка страждає від неї. Як зазначено в Законі України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю», в завдання суб'єктів соціальної роботи з дітьми та молоддю входить здійснення соціальної та профілактичної роботи з вказаними групами населення, впровадження системи заходів щодо запобігання та подолання негативних явищ серед них.

Соціальна профілактика – це тип соціальної послуги, призначеної для запобігання складних обставин в житті сімей, дітей та молоді, аморального і незаконного поводження в сім'ях, серед дітей та молоді, виявлення будь-яких негативних наслідків для життя і здоров'я дітей та молоді та запобігання цьому впливу і поширенню соціально небезпечних захворювань серед дітей і молоді, профілактика ускладнень існуючих проблем.

У сьогоденній практиці відповідно до класифікації Всесвітньої організації охорони здоров'я, профілактика поділяється на первинну, вторинну і третинну.

Первинна профілактика наймасовіша і невизначена, її контингент включає в себе населення в цілому – дітей, підлітків та молодь, і метою є формування активного, що адаптується і високо функціонального способу життя, орієнтованого на здоров'я. Первинна профілактика є найефективнішою. Зусилля по первинній профілактиці орієнтовані не тільки на профілактику захворювань, а й на розвиток здорового способу життя. Первинна профілактика має наступні завдання: покращувати, підвищувати ефективність активних і конструктивних поведінкових стратегій, використовуваних молоддю людиною; підвищення потенціалу особистих ресурсів (формування позитивної і стійкої самооцінки, підвищення ефективності функціонування мереж соціальної підтримки, розвиток емпатії, внутрішнього контролю та поведінки і т. д.).

Основними способами реалізації завдань первинної профілактики є: навчання здоровому способу життя (усвідомлення, розвиток і навчання певним навичкам для задоволення потреб соціального середовища, для

управління власною поведінкою); надання дітям і підліткам психологічної та соціальної підтримки з адекватними системами і структурами підтримки.

Вторинна профілактика має наступні завдання: розробка активних поведінкових стратегій, допомагає подолати проблему; збільшити потенціал особистих ресурсів.

Реалізація програм вторинної профілактики повинна здійснюватися спеціально підготовленим професійними психотерапевтами, психологами, соціальними працівниками, вчителями та мережею непрофесіоналів – членів груп самопомогі і самопомогі, консультантів. Ефект програм вторинної профілактики швидше, але менш універсальний і ефективний, ніж оригінал.

Третинна профілактика – це комплекс соціальних, освітніх та медико-психологічних заходів, спрямованих на відновлення особистого і соціального статусу людини і повернення його в сім'ю, навчальний заклад, трудовий колектив і суспільно корисну діяльність. З цієї причини соціальна і освітня діяльність в контексті третинної профілактики фокусується на різних осередках особистої підтримки: реабілітаційних центрах, дружніх клініках для молоді, анонімних класних кімнатах, громадських прийомах

Третинна профілактика серед дітей, підлітків та молоді носить переважно медичний і соціальний, індивідуальний характер і має на меті запобігання переходу захворювання, що сформувався в його найбільш серйозною формою, в наслідки у вигляді стійкої дезадаптації.

Мета третинної профілактики – максимізувати тривалість ремісій. При виконанні третинної профілактики значно зростає роль фахівців – психотерапевтів, психотерапевтів, соціальних працівників та психологів, а також, членів груп соціальної підтримки та спільнот.

І хоча на сьогодні в Україні розроблено и втілюється у життя багато методик профілактичної роботи з молоддю, здебільшого вони орієнтовані на попередження окремої проблеми або на профілактичну роботу в середовищі окремих груп молоді. Тому в ситуації постійного виникнення нових проблем, що потребують превентивних заходів, розробка відповідних технологій і форм організації профілактики становлять значну проблему теорії та практики соціальної роботи.